

Strategi for bæredygtig udvikling

Strategi for Lokal Agenda 21 arbejde

Middelfart
KOMMUNE

Forord

Agenda 21-strategien er en væsentlig del af Middelfartplanen. Middelfartplanen er kommuneplanen, der integrerer og samler politikker i kommunen. Agenda 21-strategien er med til at styre Middelfartplanen i en bæredygtig retning.

Startskuddet til Agenda 21-strategien gik i Byrådet d. 4. juni 2007, hvor kommissoriet for strategien blev besluttet. I kommissoriet blev der fastlagt særlige fokusområder, som strategien er bygget op omkring, samt hvilke interessenter der inddrages i processen.

Som det første inviterede Miljø- og forsyningsudvalget Grønt Råd og andre udvalgte interessenter til café-møde på Kulturøen d. 14. juni 2007. Her blev mål og handlinger i en Agenda 21-strategi og Natur- og miljøpolitik for Middelfart Kommune drøftet ivrigt, og input fra dette café-møde har givet os meget inspiration til strategien.

Fælles handling for en bæredygtig udvikling

I Middelfart Kommune arbejder vi aktivt for vores vision "Sammen bygger vi broer til fremtiden". En af de helt centrale broer til fremtiden er indsatsen for en bæredygtig udvikling, der skal sikre, at vi kan overgive Jorden til vores børn i mindst lige så god stand, som vi selv overtog den.

En bæredygtig udvikling i Middelfart Kommune indebærer, at vores bestræbelser på at sikre et godt miljø, en sund økonomi og en høj livskvalitet spiller solidt sammen. Det skal derfor indtænkes i samtlige processer og beslutninger lige fra ideerne bliver født.

Denne tankegang ligger som en rød tråd i Trekantområdets fælles planstrategi og Middelfart Kommunes vision, som følgende grundstene er inspireret af:

Middelfart den grønne vækstkommune. I Middelfart Kommune går vækst og bæredygtighed hånd i hånd.

Middelfart den samarbejdende miljøkommune med det mest udbyggede miljøsamarbejde mellem en kommune og erhvervslivet, organisationer og andre myndigheder.

Middelfart som klimakommune. Kommunens egne aktiviteter vil i fremtiden bidrage væsentligt mindre til klimaforandringerne (i form af CO₂-udslip pr. medarbejder).

Middelfart den sunde og grønne opvækstkommune. Her vokser børnene op i et sundt og trygt miljø omgivet af vand og grønne skove.

Middelfart den bæredygtige kommune.

Bæredygtighed er det gennemgående princip i kommunens politikker, planer og aktiviteter – og borgere og virksomheder inviteres til dialog og samarbejde om en bæredygtig udvikling.

Hvad er bæredygtig udvikling i Middelfart Kommune?

En bæredygtig udvikling er *"en udvikling som opfylder de nuværende generationers behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare"*

(Brundtland-rapporten – FNs verdenskommission for miljø og udvikling 1987).

Arbejdet med bæredygtig udvikling er en helhedsorienteret og fortløbende proces. En integrering af bæredygtighedstanken i kommunens strategi- og planlægningsprocesser sikrer, at miljømæssige, sociale og økonomiske hensyn bliver inddraget i alle beslutningsgrundlag. Borgerinddragelse og –medindflydelse er nøglebegreber for strategien for bæredygtig udvikling. Det lokale Agenda 21 arbejde er en udmøntning af **global tænkning til lokal handling**.

Planlovens bestemmelser

Planloven forpligter kommunerne til at udarbejde en strategi for *"kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede med oplysninger om, hvordan der skal arbejdes helhedsorienteret, tværfagligt og langsigtet, og hvordan befolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger vil blive inddraget i arbejdet (lokal Agenda 21). Strategien skal indeholde kommunalbestyrelsens politiske målsætninger for det fremtidige arbejde inden for følgende indsatsområder:*

1. *Mindskelse af miljøbelastningen*
2. *Fremme af en bæredygtig byudvikling og byomdannelse*
3. *Fremme af biologisk mangfoldighed*
4. *Inddragelse af befolkningen og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde og*
5. *Fremme af et samspil mellem beslutningerne vedrørende miljømæssige, trafikale, erhvervmæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold."*

Middelfart Kommune opfatter bæredygtig udvikling bredere end planlovens bestemmelser. Den lokale Agenda 21-strategi omfatter derfor ikke kun den miljømæssige bæredygtighed, der er beskrevet i planloven, men også den sociale, kulturelle og økonomiske bæredygtighed i kommunen. Middelfart Kommune arbejder således for en bæredygtig udvikling i overensstemmelse med Aalborg Commitments, der er 10 grundlæggende principper for bæredygtighed tiltrådt af mere end 500 europæiske byer.

Aalborg Commitments 10 grundlæggende principper:

1. Styring og ledelse

- vi er forpligtede til at øge dynamikken i beslutningsprocessen gennem et øget nærdemokrati

2. Lokal ledelse for bæredygtighed

- vi er forpligtede til at implementere effektive ledelsesrutiner, fra formulering over implementering til evaluering

3. Naturlige fælles goder

- vi er forpligtede til fuldt ud at påtage os vort ansvar for at beskytte, bevare og sikre ligelig adgang til naturlige fælles goder

4. Ansvarligt forbrug og ansvarlig livsstil

- vi er forpligtede til at indføre og fremme en fornuftig og effektiv brug af ressourcer og at opfordre til bæredygtige forbrug og produktion

5. Planlægning og design

- vi er forpligtede til at byplanlægningen skal være til gavn for alle og spille en strategisk rolle i behandlingen af miljømæssige, sociale, økonomiske, sundhedsmæssige og kulturelle emner

6. Bedre mobilitet, mindre trafik

- vi anerkender sammenhængen mellem transport, sundhed og miljø og er forpligtede til seriøst at fremme bæredygtige valg af transportformer

7. Lokal handling for sundhed

- vi er forpligtede til at beskytte og fremme sundheden og velværet hos vore borgere

8. Levende og bæredygtig lokal økonomi

- vi er forpligtede til at skabe og sikre en levende lokal økonomi, der giver adgang til arbejdspladser uden at skade miljøet

9. Social lighed og retfærdighed

- vi er forpligtede til at sikre rummelige og støttende fællesskaber

10. Fra lokal til global

- vi er forpligtede til at påtage os vort globale ansvar for fred, retfærdighed, lighed, bæredygtig udvikling og beskyttelse af klimaet

Middelfart Kommune skal gennem følgende fem delstrategier sigte mod at integrere og forankre det brede bæredygtighedsbegreb (defineret ud fra Aalborg Commitments) i hele kommunen.

Aalborg Commitments forpligter os til at...

- Fastlægge mål inden for 10 bæredygtighedstemaer
- Skabe overblik over kommunens væsentligste udfordringer
- Inddrage borgere og interessenter i processerne
- Måle og dokumentere fremskridt
- Afrapportere

Sådan skaber vi en bæredygtig udvikling

Middelfart Kommune sætter handling bag de flotte ord. For at leve op til visionen om Middelfart som den grønne vækstkommune iværksætter Middelfart Kommune fem delstrategier:

1. Integreret bæredygtighedsledelse

Middelfart Kommune indfører integreret bæredygtighedsledelse i den kommunale organisation.

2. Bæredygtighed i den fysiske planlægning

Middelfart Kommune integrerer bæredygtighed i al strategisk og fysisk planlægning.

3. Bæredygtighed i kommunens politikker

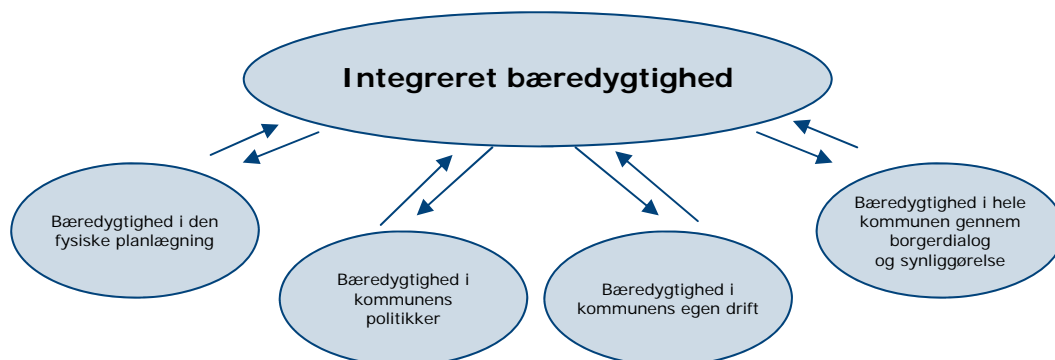
Middelfart Kommune integrerer bæredygtighed i alle politikker.

4. Bæredygtighed i kommunens egen drift

Middelfart Kommunes egen virksomhed og aktivitet er bæredygtig.

5. Bæredygtighed i hele kommunen gennem dialog og synliggørelse

Middelfart Kommune sikrer bæredygtighed i hele kommunen gennem dialog, samarbejde og eksempel projekter.

Integreret bæredygtighed

Integreret bæredygtighed betyder, at det via de organisatoriske rammer og retningslinier i den kommunale organisation sikres, at den lokale Agenda 21-strategi bliver ført ud i livet og forankret i hele kommunen.

Formålet er at sikre en bred forankring af bæredygtighed i hele den kommunale organisation, i strategisk og fysisk planlægning, i politikker og strategier og i kommunens virksomhed og aktiviteter. Vi motiverer borgere og virksomheder til ligeledes at indtænke bæredygtighed i deres aktiviteter. På den måde opfattes integreret bæredygtighed som overordnet delstrategi over de fire øvrige delstrategier.

Politisk commitment

Udgangspunktet for integreret bæredygtighed er et klart tilsagn fra den politiske ledelse. Middelfart Byråd vil derfor, udover vedtagelsen af denne strategi for lokal Agenda 21, underskrive Aalborg Commitments og dermed forpligte sig til at fastlægge lokale mål for de 10 commitments samt på sigt at måle og offentliggøre de opnåede resultater.

Mål:

- Middelfart Kommune tiltræder Aalborg Commitments senest i 2009

Organisering

Bæredygtighed skal integreres og forankres overalt i den kommunale organisation. For at sikre en effektiv forankring skal bæredygtighed integreres i organisationen og i ledelsessystemet.

Mål:

- Direktionen er ansvarlig for integrationen af bæredygtighed i den kommunale organisation.
- Middelfart Kommune etablerer en koordinationsgruppe med repræsentanter fra samtlige forvaltninger, Staben og Middelfartplangruppen, der skal koordinere integration af bæredygtighed i hele den kommunale organisation. Koordinationsgruppen refererer til Direktionen og afrapporterer løbende.

Implementering og forankring (Handlingsplan for en bæredygtig udvikling)

For at sikre implementering og forankring af den lokale Agenda 21-strategi vedtager Middelfart Byråd en Handlingsplan for en bæredygtig udvikling, der beskriver, hvorledes kommunen vil arbejde frem mod de mål, der er opstillet i strategien. Handlingsplanen udarbejdes mellem kommunens forvaltninger og institutioner samt i dialog med borgere, organisationer og virksomheder.

Mål:

- Middelfart Kommune udarbejder i 2008 og herefter hvert 4. år en handlingsplan for en bæredygtig udvikling

Opfølgning og evaluering

Middelfart Kommune vil sikre løbende opfølgning på indsatserne for en bæredygtig udvikling – samt sikre evaluering af indsatser og resultater med henblik på fortsat kvalitetsudvikling.

Mål:

- Middelfart Kommune udarbejder hvert 4. år sammen med Handlingsplanen en statusredegørelse for det lokale Agenda 21-arbejde, første gang i 2012
- Middelfart Kommune udarbejder en gang årligt et grønt regnskab for kommunens egen virksomhed

Bæredygtighed i den fysiske planlægning

Bæredygtighed i planstrategien

Bæredygtighed er et af de gennemgående principper i planstrategien for Trekantområdet.

Planstrategien tegner perspektiver for kommunens generelle udvikling, og det er derfor afgørende, at bæredygtighed fortsat er et af de gennemgående principper.

Mål:

- Middelfart Kommune vil sikre, at fremtidige planstrategier fremmer en bæredygtig udvikling – samt at planstrategien og den lokale Agenda 21-strategi koordineres og integreres mest muligt.

Bæredygtighed i kommune- og lokalplaner

Kommunerne er lovmæssigt forpligtet til at vurdere sandsynlige, væsentlige miljøkonsekvenser af kommune- og lokalplaner. Middelfart Kommune vil vurdere de mulige konsekvenser for bæredygtighed i en bred betydning, som omfatter mere end de miljømæssige konsekvenser.

Mål:

- Senest i 2008 har Middelfart Kommune udviklet et værktøj med beskrivelse af bl.a. organisering og proces for udarbejdelse af bæredygtige kommune- og lokalplaner
- Værktøjet anvendes til sikring af bæredygtige kommune- og lokalplaner

Bæredygtighed i kommunens politikker

Middelfart Kommune udarbejder i overensstemmelse med vores vision om at "Sammen bygger vi broer til fremtiden" en række politikker og strategier, der har afgørende betydning for den daglige virksomhed i kommunen. Det er derfor afgørende, at bæredygtighed også integreres i kommunens politikker og strategier.

Integrationen af bæredygtighed i kommunens politikker og strategier sikres gennem løbende bæredygtighedsvurdering under udarbejdelsen.

Mål:

- Senest i 2008 har Middelfart Kommune udviklet et værktøj, der skal anvendes til bæredygtighedsvurdering af alle politikker og strategier
- Bæredygtighedsvurdering er en integreret del i udarbejdelse af alle politikker og strategier i Middelfart Kommune, idet bæredygtighed indtænkes helt fra starten

Bæredygtighed i kommunens egen drift

Middelfart Kommune er en stor virksomhed med en lang række aktiviteter, der i større eller mindre grad har konsekvenser for bæredygtigheden i kommunen. Middelfart Kommune vil derfor gå foran og sikre størst mulig bæredygtighed i sin egen drift – dels for at mindske belastningen af miljøet, naturen og sundheden, dels for at foregå som et godt eksempel og dermed inspirere og motivere borgere og virksomheder i kommunen til at følge trop.

At handle grønt skal være en naturlig del af den daglige drift

Middelfart Kommune køber ind for store beløb hvert år, og har hermed et særligt ansvar for at inddrage miljøhensyn ved indkøb.

Mål:

- Sikre at alle indkøb følger kommunens indkøbspolitik ved bl.a. at udbrede kendskabet til politikken
- Sætte fokus på brug af miljøvenlige materialer

Miljøledelse

Et af de helt centrale ledelsesværktøjer til at optimere kommunens egen drift er miljøledelse. Middelfart Kommune vil derfor anvende miljøledelse i den kommunale organisation. På den bliver der fokus på kommunens egen drift og vi kan fungere som rollemodeller ved at "fejle for egen dør".

Mål:

- Middelfart Kommune vil bruge Green Networks koncept i arbejdet med miljøledelse i kommunens egne virksomheder
- Middelfart Kommune vil sikre en fortsat reduktion af miljøbelastning fra kommunens aktiviteter og opstille løbende mål for reduktion af miljøbelastningen

Vand og energiforbrug

Middelfart Kommune vil tænke nyt i arbejdet med vand- og energibesparende foranstaltninger. Vi vil bl.a. indtænke nye samarbejdsrelationer for at opfylde vores mål for reduktionen i den kommunale bygningsmasse.

Mål:

- Middelfart Kommune vil gennemføre energibesparende foranstaltninger i den kommunale bygningsmasse.
- Middelfart Kommune vil sikre en fortsat reduktion af vand- og energiforbruget fra kommunens aktiviteter og opstille løbende mål for reduktionen.

Bæredygtighed i hele kommunen gennem dialog og synliggørelse

Dialog og information er altafgørende for at sikre en bæredygtig udvikling. Det er nødvendigt, at alle – både kommunen, borgerne og erhvervslivet – bidrager aktivt for at sikre en bæredygtig udvikling. Middelfart Kommune prioriterer derfor dialog både imellem kommunens egne medarbejdere og med borgere og virksomheder meget højt. En god dialog og et højt informationsniveau er således afgørende forudsætninger for, at hele kommunen kan påtage sig et medejerskab for en bæredygtig udvikling.

Borgerne og virksomhederne i Middelfart Kommune har et lige så stort ansvar for at sikre en bæredygtig udvikling som kommunen. Dialog og samarbejde er derfor nøgleord i de fremtidige bæredygtighedsindsatser. Middelfart Kommune vil som virksomhed gå foran og "feje for egen dør". Samtidig vil vi som myndighed med vores planlægning skabe gode rammer for, at borgere og virksomheder følger trop.

Mål:

- Middelfart kommune sikrer løbende information om kommunens bæredygtighedsarbejde og om handlemuligheder for borgere og virksomheder
- Middelfart Kommune sikrer tæt dialog med borgere og erhvervsliv om det lokale Agenda 21-arbejde

Eksempel projekter, der sætter fokus på bæredygtighed og inspirerer borgere og virksomheder til egne indsatser, er højt prioriterede. Middelfart Kommune sigter mod, at de konkrete projekter så vidt muligt gennemføres som grønne partnerskabsprojekter, hvor der etableres et tæt samarbejde med borgere, organisationer og virksomheder.

Mål:

- Klima bliver det centrale tema i Middelfart Kommunes Handlingsplan for en bæredygtig udvikling, der vedtages senest i 2009
- Middelfart Kommune igangsætter bæredygtighedsprojekter indenfor emnerne Natur - Sundhed - Trafik – samt Vand og energi i perioden 2008-2011
- Igangsætter og viderefører energiprojekter i private boliger. Der etableres et projekt, der skal give mulighed for private på en let måde at skabe energibesparende foranstaltninger og gennemføre energibesparende renoveringer i den private boligmasse.
- Igangsætte og videreføre projekter med fokus på målgruppen børn og unge om natur og miljø.
- Middelfart Kommune indgår i natur- og miljøprojekter. Vi vil arbejde hen imod at projekterne sker i samarbejde med forskellige partnere.
- Middelfart Kommune gennemfører i 2008 en undersøgelse af borgernes holdninger til og interesse for det lokale Agenda 21-arbejde
- Middelfart Kommune underskriver Countdown 2010-deklarationen og forpligter sig til at arbejde for 2010-målet og være ambassadører for målet om at standse tabet af biologisk mangfoldighed senest i 2010.

